

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Utökade möjligheter att besluta om undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen

Fö2022/01624

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

Utökade möjligheter för Försvarsmakten

I promemorian redogörs för den ändrade ansvarsfördelningen på upphandlingsområdet mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Med detta i beaktande har Konkurrensverket inga synpunkter på att Försvarsmakten får samma möjligheter som Försvarets materielverk att besluta om undantag från lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS) med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen.

Beloppsgränsen för Försvarsmakten och Försvarets materielverk

I promemorian föreslås även att beloppsgränsen för när Försvarsmakten och Försvarets materielverk får besluta om undantag från LUFS med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen ska höjas till 200 000 000 kronor.

I skälen för förslaget framförs bland annat att utökade möjligheter att besluta om undantag från LUFS skulle bidra till att underlätta upphandlingsprocessen samt att den nuvarande ordningen där regeringen fattar beslut om undantag när upphandlingens värde överstiger 25 000 000 kronor inte är effektiv. Konkurrensverket anser att föresatsen att underlätta och effektivisera inköpsprocessen måste



vägas mot upphandlingslagstiftningens syfte att främja fri rörlighet och konkurrens inom EU. LUFSDirektivet¹ infördes bland annat med syftet att öka antalet konkurrensutsättningar av upphandlingar på försvars- och säkerhetsområdet. Direktivet och LUFSD innehåller ett antal bestämmelser som är särskilt anpassade för att möjliggöra upphandlingar i konkurrens även på detta område.²

I en offentlig utredning från 2022, med uppdrag att bland annat klarlägga innebörden av väsentliga säkerhetsintressen, konstateras det att begreppet har en otydlig definition och innebörd samt att den nuvarande användningen av begreppet skapar utrymme för olika tolkningar.³ Konkurrensverket ställer sig därför tveksamt till om det är lämpligt att utöka möjligheterna att besluta om undantag med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen när innebörden av begreppet för närvarande får anses oklar.

Konkurrensverket vill vidare betona att artikel 346 i EUF-fördraget och undantag från upphandlingslagstiftningen ska tolkas restriktivt.⁴ En alltför omfattande tillämpning av artikel 346 i EUF-fördraget utgör ett hinder för konkurrensen i EU och kan ha en negativ inverkan på försvarsindustrins konkurrenskraft, vilket i förlängningen kan leda till ökade kostnader och risk för korruption. Mot denna bakgrund kan Konkurrensverket se ett värde i att undantag från upphandlingslagstiftningen med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen prövas av regeringen. Konkurrensverket har svårt att se att den nuvarande regleringen skulle utgöra ett hinder för de förändrade behov av materieförsörjning som redogörs för i promemorian.

Avslutningsvis konstaterar Konkurrensverket att promemorians konsekvensanalys är otillräcklig. I konsekvensbeskrivningen redogörs i princip enbart för de påstådda effektivitetsvinster som förslaget innebär. Andra aspekter som exempelvis konsekvenser för företag inom försvarssektorn, påverkan på konkurrensen och riskerna för korruption har helt utelämnats. Konsekvensanalysen är så pass bristfällig att förslaget inte kan läggas till grund för lagstiftning.

Sammanfattningsvis avstyrker Konkurrensverket förslaget om ändrad beloppsgräns.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG.

² Exempelvis bestämmelser om informationssäkerhet och försörjningstrygghet, se beaktandesats 42 i LUFSDirektivet.

³ Se SOU 2022:24 s. 197 f.

⁴ Se EU-domstolens dom den 16 september 1999 i mål nr C-414/97, *Europeiska kommissionen mot Konungariket Spanien*, REG 1999, s. I-5585 och prop. 2010/11:150 s. 157.

Yttrandet har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga juristen Maria Brodin.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten